

В.І. ЛУЖАНСЬКИЙ, Д.А. МАКАРИШКІН, Т.Л. ГОНЧАРУК
Хмельницький національний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОПУСКНОЇ ЗДАТНОСТІ КАНАЛУ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАВАДОСТІЙКОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ПАРАМЕТРІВ ТАЙМЕРНИХ СИГНАЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ

В розрядно-цифровому способі кодування інформація про переданий розряд визначається видом сигналу на одиничному (найквістовому) інтервалі. В таймерних сигнальних конструкціях (ТСК), на відміну від розрядно-цифрового способу кодування, інформацію закладено у тривалостях декількох окремих часових відрізків сигналу на інтервалі конструкції і їх взаємному положенні. З метою зменшення міжсимвольних спотворень, тривалість часових відрізків складає не менше найквістового інтервалу. Часовий відрізок показує частину одиничного елемента і визначається завадами у каналі зв'язку та припустимою ймовірністю помилкового приймання сигнальної конструкції.

В науковій статті проведено дослідження ефективності використання таймерних сигнальних конструкцій для збільшення пропускної здатності каналу зв'язку залежно від завадостійкості та інформаційних параметрів таймерних сигнальних конструкцій.

Ключові слова: таймерна сигнальна конструкція, інформація, завадостійкість, найквістовий елемент, значущі моменти модуляції, число реалізацій таймерних сигнальних конструкцій, пропускна здатність каналу зв'язку.

V. LUZHANSKY, D. MAKARUSHKIN, T. HONCHARUK
Khmelnitskyi National University

INVESTIGATION OF CHANNEL PERFORMANCE DEPENDING ON DIFFICULTY AND INFORMATION PARAMETERS OF TIMER SIGNAL STRUCTURES

In timer signal constructions, the information about the transmitted symbol is not laid down in the values of individual binary digits of the code number, but in the locations of significant modulation moments (ZMM) and in the interval of formation of signal constructions. The reason for the increase in channel bandwidth when using TSK is the importance of creating more signal structures at a given time interval than when using a bit-digital code.

Increasing the bandwidth of the communication channel leads to an increase in the transmission rate of digital information flows at a given communication quality. In the bit-digital encoding method, the information about the transmitted bit is determined by the type of signal on a single (quest) interval. In timer signal constructions (TSCs), in contrast to the bit-digital encoding method, the information is laid down in the durations of several separate time segments of the signal on the design interval and their relative position. In order to reduce inter-character distortion, the duration of time intervals is at least the most quiz interval. The time interval shows the part of a single element and is determined by the interference in the communication channel and the allowable probability of erroneous reception of the signal structure. The reason for the increase in channel bandwidth when using TSC is the importance of creating more signal structures at a given time interval than when using bit-digit code. Increasing the bandwidth of the communication channel leads to an increase in the transmission rate of digital information flows at a given communication quality. In the scientific article the research of efficiency of use of timer signal designs for increase in throughput of the communication channel depending on noise immunity and information parameters of timer signal designs is carried out.

Keywords: timer signal construction, information, noise immunity, quest element, significant modulation moments, number of realizations of timer signal constructions, communication channel bandwidth.

Вступ

У таймерних сигнальних конструкціях інформація про переданий символ закладена не в значеннях окремих двійкових цифр кодового числа, а в місцях знаходження значущих моментів модуляції (ЗММ) і на інтервалі формування сигнальних конструкцій. Причина збільшення пропускної здатності каналу при використанні ТСК – важливість створення на заданому часовому інтервалі більше сигнальних конструкцій, ніж при використанні розрядно-цифрового коду.

Збільшення пропускної здатності каналу зв'язку призводить до зростання швидкості передачі цифрових потоків інформації при заданій якості зв'язку.

Метою наукової статті є оцінка ефективності використання таймерних сигнальних конструкцій для збільшення пропускної здатності каналу зв'язку.

Результати дослідження

Потужність реалізованого ансамблю N_{PT} на інтервалі $T_{СК} = m \cdot t_0$ визначається наступним виразом:

$$N_{PT} = \frac{(ms - i(s-1))!}{i!(ms - is)!}, \quad (1)$$

де i – число заданих відрізків сигналу на інтервалі кодового слова довжиною m найквістових елементів;

Δ – частина елемента t_0 ($\Delta = t_0/s$), $s \in (2; 3; \dots; s_0)$ – цілі числа, яка забезпечує розпізнавальну здатність тривалостей окремих відрізків із заданою ймовірністю помилки на виході каналу зв'язку.

Наприклад, для $m = 7$ і $s = 6$ при синтезі сигнальної конструкції з п'яти інформаційних відрізків ($i = 5$):

$$N_{PT} = \frac{17!}{5! \cdot 12!} = 6188.$$

У таблицях 1–8 наведено число реалізацій ТСК, які розраховані при різних значеннях m ($m \in 2 \div 15$) для $i=1;2;3;4;5;6;7;8$; $s \in 2 \div 20$ (рис. 1).

Із таблиць 1–8 випливає:

- 1) число реалізацій ТСК N_{PT} зростає зі збільшенням параметрів m і s ;
- 2) при $i = m$ можлива тільки одна реалізація ($N_{PT} = 1$);
- 3) при $i < m$ число реалізацій $N_{PT} = 0$.

На основі таблиці 2 надано залежності тривалості сигнальних конструкцій за заданої потужності кодових множин і параметра s .

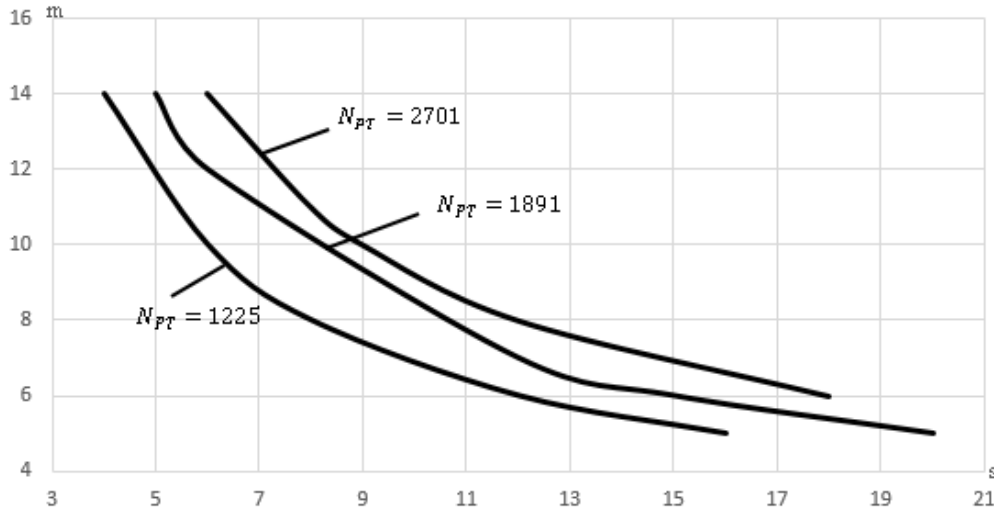

Рис. 1. Залежності $m = f(s)$ при $N = \text{const}$

Далі, на основі даних взятих з таблиці 5, було проведено дослідження залежності пропускної здатності каналів з різним рівнем флуктуаційних шумів за наступними формулами:

- значення пропускної здатності каналу зв'язку:

$$C_m = \frac{1}{m} \cdot (\log_2 N_{PT} - H_{BT}), \tag{2}$$

де H_{BT} – визначає втрати в каналі через невизначеність у прийманні кодової сигнальної конструкції.

Таблиця 1

Число реалізацій ТСК при $m \in 2 \div 15$ для $i=1$; $s = 2 \div 20$

i	S	m	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		2^m	4	8	16	32	64	128	256	512	1024	2048	4096	8192	16384	32768
1	2	N_{PT}	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29
	3	N_{PT}	4	7	10	13	16	19	22	25	28	31	34	37	40	43
	4	N_{PT}	5	9	13	17	21	25	29	33	37	41	45	49	53	57
	5	N_{PT}	6	11	16	21	26	31	36	41	46	51	56	61	66	71
	6	N_{PT}	7	13	19	25	31	37	43	49	55	61	67	73	79	85
	7	N_{PT}	8	15	22	29	36	43	50	57	64	71	78	85	92	99
	8	N_{PT}	9	17	25	33	41	49	57	65	73	81	89	97	105	113
	9	N_{PT}	10	19	28	37	46	55	64	73	82	91	100	109	118	127
	10	N_{PT}	11	21	31	41	51	61	71	81	91	101	111	121	131	141
	11	N_{PT}	12	23	34	45	56	67	78	89	100	111	122	133	144	155
	12	N_{PT}	13	25	37	49	61	73	85	97	109	121	133	145	157	169
	13	N_{PT}	14	27	40	53	66	79	92	105	118	131	144	157	170	183
	14	N_{PT}	15	29	43	57	71	85	99	113	127	141	155	169	183	197
	15	N_{PT}	16	31	46	61	76	91	106	121	136	151	166	181	196	211
	16	N_{PT}	17	33	49	65	81	97	113	129	145	161	177	193	209	225
	17	N_{PT}	18	35	52	69	86	103	120	137	154	171	188	205	222	239
	18	N_{PT}	19	37	55	73	91	109	127	145	163	181	199	217	235	253
	19	N_{PT}	20	39	58	77	96	115	134	153	172	191	210	229	248	267
	20	N_{PT}	21	41	61	81	101	121	141	161	181	201	221	241	261	281

Таблиця 8

Число реалізацій ТСК при $m \in 2 \div 15$ для $i=8i = 1; s = 2 \div 20$

i	S	m	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
			2^m	4	8	16	32	64	128	256	512	1024	2048	4096	8192	16384
8	2	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	45	495	3003	12870	43758	125970	319770
	3	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	165	3003	24310	125970	490314	1562275	4292145
	4	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	495	12870	125970	735471	3108105	10518300	30260340
	5	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	1287	43758	490314	3108104	13884156	48903492	$1,45 \cdot 10^8$
	6	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	3003	125970	1562275	10518300	48903492	$1,77 \cdot 10^8$	$5,37 \cdot 10^8$
	7	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	6435	319770	4292145	30260340	$1,45 \cdot 10^8$	$5,37 \cdot 10^8$	$1,65 \cdot 10^9$
	8	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	12870	735471	10518300	76904685	$3,77 \cdot 10^8$	$1,42 \cdot 10^9$	$4,43 \cdot 10^9$
	9	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	24310	1562275	23535820	$1,77 \cdot 10^8$	$8,86 \cdot 10^8$	$3,38 \cdot 10^9$	$1,06 \cdot 10^{10}$
	10	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	43758	3108105	48903492	$3,77 \cdot 10^8$	$1,92 \cdot 10^9$	$7,39 \cdot 10^9$	$2,34 \cdot 10^{10}$
	11	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	75582	5852925	95548245	$7,53 \cdot 10^8$	$3,87 \cdot 10^9$	$1,51 \cdot 10^{10}$	$4,81 \cdot 10^{10}$
	12	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	125970	10518300	$1,77 \cdot 10^8$	$1,42 \cdot 10^9$	$7,39 \cdot 10^9$	$2,9 \cdot 10^{10}$	$9,31 \cdot 10^{10}$
	13	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	203490	18156204	$3,14 \cdot 10^8$	$2,56 \cdot 10^9$	$1,34 \cdot 10^{10}$	$5,31 \cdot 10^{10}$	$1,71 \cdot 10^{11}$
	14	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	319770	30260340	$5,37 \cdot 10^8$	$4,43 \cdot 10^9$	$2,34 \cdot 10^{10}$	$9,31 \cdot 10^{10}$	$3,02 \cdot 10^{11}$
	15	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	490314	48903492	$8,86 \cdot 10^8$	$7,39 \cdot 10^9$	$3,94 \cdot 10^{10}$	$1,57 \cdot 10^{11}$	$5,12 \cdot 10^{11}$
	16	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	735471	76904685	$1,42 \cdot 10^9$	$1,2 \cdot 10^{10}$	$6,43 \cdot 10^{10}$	$2,58 \cdot 10^{11}$	$8,4 \cdot 10^{11}$
	17	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	1081575	$1,18 \cdot 10^8$	$2,22 \cdot 10^9$	$1,89 \cdot 10^{10}$	$1,02 \cdot 10^{11}$	$4,1 \cdot 10^{11}$	$1,34 \cdot 10^{12}$
	18	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	1562275	$1,77 \cdot 10^8$	$3,38 \cdot 10^9$	$2,9 \cdot 10^{10}$	$1,57 \cdot 10^{11}$	$6,35 \cdot 10^{11}$	$2,08 \cdot 10^{12}$
	19	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	2220075	$2,61 \cdot 10^8$	$5,05 \cdot 10^9$	$4,36 \cdot 10^{10}$	$2,38 \cdot 10^{11}$	$9,63 \cdot 10^{11}$	$3,17 \cdot 10^{12}$
	20	N_{PT}	0	0	0	0	0	0	1	3108105	$3,77 \cdot 10^8$	$7,39 \cdot 10^9$	$6,43 \cdot 10^{10}$	$3,52 \cdot 10^{11}$	$1,43 \cdot 10^{12}$	$4,71 \cdot 10^{12}$

$$H_{BT} = - \left[P_B \cdot \log_2 P_B + (1 - P_B) \cdot \log_2 \frac{1 - P_B}{N_{PT} - 1} \right], \tag{3}$$

де P_B – ймовірність вірного приймання сигнальної конструкції з i – переходами:

$$P_B = \left[2\Phi \left(\frac{\Delta_{OPT}}{2 \cdot \sigma_K} \right) \right]^i, \tag{4}$$

де $\Delta_{OPT} = (3,8...5,5)$; $\Phi(x)$ – інтеграл імовірностей:

$$\Phi(x) = \frac{1}{\sqrt{2 \cdot \pi}} \cdot \int_0^x \frac{e^{-z^2}}{2} dz. \tag{5}$$

Середнє число моментів модуляції дорівнює:

$$\bar{i} = \sum_{i=1}^m P[N_P(i)] \cdot i, \tag{6}$$

$$P[N_P(i)] = \frac{N_P}{N_{P\Sigma}}$$

Середньоквадратичне відхилення зміщення фронту сигналу на виході каналу:

$$\sigma_K = \frac{4}{h}, \tag{7}$$

де h – відношення сигнал/завада, $h = U_c/U_z$.

Граничне значення пропускної здатності каналу зв'язку буде визначатися виразом:

$$C_{max} = \frac{\log_2 N_{P\Sigma}}{T_{СК}}, \tag{8}$$

де $N_{P\Sigma}$ – загальна кількість реалізацій, які використовуються з урахуванням кількості значущих моментів модуляції (i);

$T_{СК}$ – часовий інтервал сигнальної конструкції в числі найквістових елементів:

$$T_{СК} = m \cdot t_0, \tag{9}$$

де $t_0 = 0,9575c$.

Результати досліджень подані в таблицях 9 та 10.

Таблиця 9

Значення пропускної здатності каналу в залежності від інформаційних параметрів s , m та $h = 8$

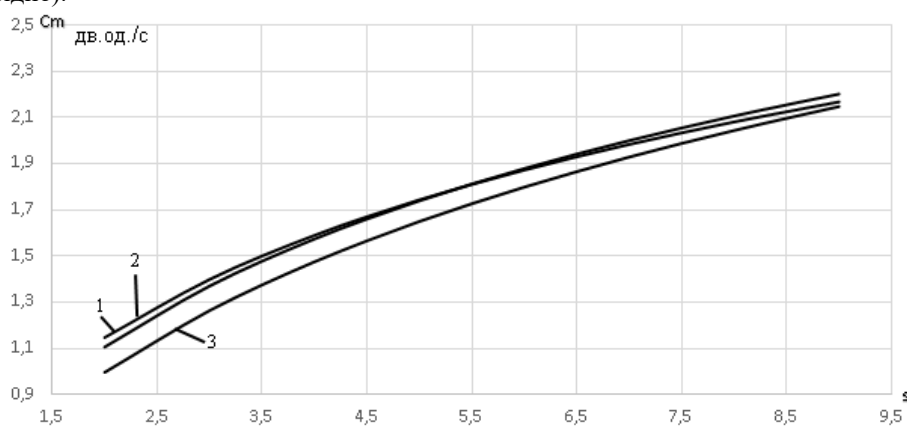
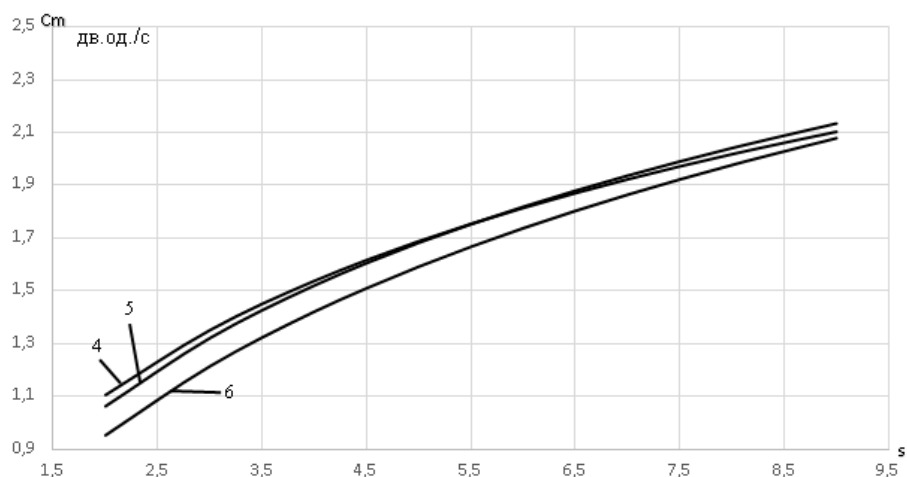
S	m			N_{BT}			C_m			
	7	8	9							
2	126	462	1287	0,000722	0,00078	0,000825	0,9966512	1,106371	1,147663	
3	462	2002	6188	0,00078	0,000845	0,000895	1,2644242	1,370798	1,399374	
4	1287	6188	20349	0,000825	0,000895	0,000948	1,4755673	1,574295	1,590191	
5	3003	15504	53130	0,000863	0,000936	0,000991	1,6501894	1,739927	1,744028	
6	6188	33649	118755	0,000895	0,000971	0,001027	1,7991946	1,879663	1,872956	
7	11628	65780	237336	0,000923	0,001001	0,001058	1,9291988	2,000545	1,983946	
8	20349	118755	435897	0,000948	0,001027	0,001085	2,0445317	2,107075	2,081394	
9	33649	201376	749398	0,000971	0,00105	0,001109	2,1481865	2,20231	2,168252	
							C_{max}	2,4173169	2,38246	2,311689

Таблиця 10

Значення пропускної здатності каналу в залежності від інформаційних параметрів s , m та $h = 5$

S	m			N_{BT}			C_m			
	7	8	9							
2	126	462	1287	0,309447	0,351426	0,384424	0,9525476	1,06254	1,105041	
3	462	2002	6188	0,351426	0,398645	0,434953	1,2143319	1,321073	1,351145	
4	1287	6188	20349	0,384424	0,434953	0,473247	1,4207675	1,520038	1,537714	
5	3003	15504	53130	0,411692	0,4645	0,504118	1,5914995	1,681982	1,688125	
6	6188	33649	118755	0,434953	0,489426	0,52999	1,7371863	1,818606	1,814182	
7	11628	65780	237336	0,455246	0,510988	0,552262	1,8642956	1,936797	1,922701	
8	20349	118755	435897	0,473247	0,52999	0,571816	1,9770604	2,040955	2,017979	
9	33649	201376	749398	0,489426	0,546977	0,589245	2,0784072	2,134069	2,102903	
							C_{max}	2,4173169	2,38246	2,311689

На рис. 2 та рис. 3 наведено залежності пропускної здатності каналів з різним рівнем флукуаційних шумів як функцій s з даних таблиць 9 та 10 (криві 1...3 для $h = 8$ і $m = 9,8,7$ відповідно, криві 4...6 для $h = 5$ і $m = 9,8,7$ відповідно).

Рис. 2. Залежності пропускної здатності каналу $C_i = f(s)$ при $h = 8$, $m = 9,8,7$ Рис. 3. Залежності пропускної здатності каналу $C_i = f(s)$ при $h = 5$, $m = 9,8,7$

Висновки

З наведеної вище інформації слід зробити висновок, що у двійковому каналі на m -елементному інтервалі часу, за рахунок значення $\Delta(s)$ можливо отримати одне й те саме число реалізацій таймерних сигнальних конструкцій на різних інтервалах часу $T_{ск}$ (рис. 1).

1. При збільшенні S з 2 до 9 зростає число реалізацій ТСК та пропускна здатність каналу. При $s = 2$ та збільшенні m з 7 до 9 пропускна здатність каналу зростає на 15,2%. При $s = 9$ та збільшенні m з 7 до 9 пропускна здатність каналу зростає на 0,93% (відношення сигнал/завада $h = 8$).

2. При збільшенні S з 2 до 9 зростає число реалізацій ТСК та пропускна здатність каналу. При $s = 2$ та збільшенні m з 7 до 9 пропускна здатність каналу зростає на 16%. При $s = 9$ та збільшенні m з 7 до 9 пропускна здатність каналу зростає на 0,2% (відношення сигнал/завада $h = 5$).

3. Максимальна пропускна здатність каналу зв'язку ($C_{max}=2,417$ дв.од./с) досягається за умови, що $t_0=0,9575с$, $m=7$, $N_{p\Sigma}=992687$.

Література

1. Захарченко М.В. Системи передавання даних. Т. 1: Завадостійке 3-38 кодування : підручник [для студентів вищих технічних навчальних закладів] / М.В. Захарченко. – Одеса : Фенікс, 2009. – 448 с.

2. Захарченко М.В. Системи передавання даних. Т. 1: Ефективність блокового кодування / [Захарченко М.В., Кільдішев В.Й., Мартинова О.М., Ільїн Д.Ю., Трінтіна Н.А.]. – Одеса : ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2014. – 488 с.

3. Захарченко Н.В. Информационные параметры позиционных и таймерных кодов. Том 1. Информационные параметры позиционных кодов : учеб. пособ. / [Н.В. Захарченко, С.М. Горохов, А.В. Кочетков]. – Одесса : ОНАС им. А.С. Попова, 2018. – 212 с.

References

1. Zakharchenko M.V. Systemy peredavannia danykh. T. 1: Zavadostiike Z-38 koduvannia : pidruchnyk [dlia studentiv vyshcheykh tekhnichnykh navchalnykh zakladiv] / M.V. Zakharchenko. – Odesa : Feniks, 2009. – 448 s.

2. Zakharchenko M.V. Systemy peredavannia danykh. T. 1: Efektyvnist blokovooho koduvannia / [Zakharchenko M.V., Kildishev V.I., Martynova O.M., Ilin D.Iu., Trintina N.A.]. – Odesa : ONAZ im. O.S. Popova, 2014. – 488 s.

3. Zaharchenko N.V. Informacionnye parametry pozicionnyh i tajmernih kodov. Tom 1. Informacionnye parametry pozicionnyh kodov : ucheb. posob. / [N.V. Zaharchenko, S.M. Gorohov, A.V. Kochetkov]. – Odessa : ONAS im. A.S. Popova, 2018. – 212 s.

Надійшла / Paper received : 07.10.2020 Надрукована/Printed : 27.11.2020